

บทนำ

ความจริงอย่างหนึ่งซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางแล้ว คือ เรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่ว่าจะบุคคลเหล่านี้จะอยู่ในกลุ่มสังคมที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมหรือระบบเศรษฐกิจอย่างเดียวกันก็ตาม ซึ่งเรื่องนี้ได้รับความสนใจจากบรรดานักจิตวิทยา นักการศึกษา อย่างมาก มีการศึกษาค้นคว้าเพื่ออธิบายถึงอิทธิพลที่ก่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างบุคคล และลักษณะของความแตกต่างในคนต่าง ๆ ซึ่งผลปรากฏว่า กรรมพันธุ์และสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่ก่อให้เกิดความแตกต่าง ส่วนลักษณะของความแตกต่างนั้นได้มีผู้จำแนกรายละเอียดออกไปมากมายหลายด้านด้วยกัน ซึ่งนอกจากจะเป็นในด้านความสามารถที่เห็นได้ง่ายแล้วยังมีด้านอื่นที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนเราทั้งในด้านการประกอบอาชีพ ชีวิตภายในบ้าน และชีวิตในสังคม อีกลักษณะหนึ่ง ได้แก่บุคลิกภาพ อันหมายถึงคุณลักษณะส่วนรวมของพฤติกรรมของบุคคลที่แยกย่อยออกไปได้หลายลักษณะ เช่น ลักษณะทางกาย ทางใจ ความสามารถ อุปนิสัย การสังคม อารมณ์ และกำลังใจ เป็นต้น

ในต่างประเทศ นักจิตวิทยา จิตแพทย์ หลายคนได้ทำการศึกษาค้นคว้าทางบุคลิกภาพ และเกิดทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพขึ้นมากมายด้วยกัน^๒ เช่น Psychoanalytic Theory ของ Freud, Analytic Theory ของ Jung, Personology ของ Murray, Field Theory ของ Lewin เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของบุคลิกภาพอันเปรียบ

กมล เกาวิจิตร "บุคลิกภาพ" จิตวิทยามับสมบุรณ์ โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
พ.ศ. ๒๕๐๒ 5 หน้า ๘๒๐

^๒Calvin S. Hall and Gardner Lindzey, Theory of Personality, John Wiley & Sons, Inc., United States of America, 1957.

เสมือนกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นลักษณะพิเศษประจำตัวของแต่ละบุคคล นอกจากนั้นยังได้ศึกษาค้นคว้า และจัดทำแบบทดสอบใช้วัดบุคลิกภาพขึ้นหลายประเภท ด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน

ในสังคมปัจจุบัน บุคลิกภาพมีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของบุคคลมาก จากประสบการณ์ในชีวิตประจำวันพอจะทำให้เราเห็นว่าคนที่ประกอบอาชีพต่างชนิดกัน มักจะมีบุคลิกลักษณะต่างกันไป อันเนื่องมาจากลักษณะหน้าที่การงานและความรับผิดชอบที่บุคคล เหล่านี้กระทำอยู่ ด้วยเหตุที่อาชีพมีมากมายหลายชนิดด้วยกัน มนุษย์จึงต้องตัดสินใจ เลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่ง เป็นหลัก โดยอาศัยเกณฑ์บางอย่างที่ตนเองเห็นว่าสำคัญ Ginzberg^๓ เน้นว่า การเลือกอาชีพของคนขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของสิ่งที่เลือกเป็นสำคัญ แต่ละคนย่อมเลือกอาชีพตามองค์ประกอบที่ต่างกัน ส่วนมากขึ้นกับความต้องการเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งความต้องการของคนเรานี้ทำให้แต่ละคนมีบุคลิกภาพต่างกันไป อันมีผลต่อความรู้สึกและพฤติกรรม เป็นอันมาก

สำหรับ เรื่องที่กลุ่มคนต่างอาชีพจะมีบุคลิกภาพต่างกันไปนั้น ในต่างประเทศได้มีการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้บ้าง แต่ในประเทศไทยยังไม่มีการศึกษาค้นคว้า เปรียบเทียบกันอย่างแน่ชัด ส่วนมากมักกล่าว โดยอาศัยประสบการณ์เท่านั้น ถ้าจะพิจารณาถึงความสำคัญของแต่ละอาชีพในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า อาชีพที่เด่น ๆ ซึ่งเห็นได้ชัดว่ามีความต้องการมากในค่านักำลังคน ในอันที่จะช่วยเสริมสร้างความเจริญของประเทศไทยทั้งทางการเศรษฐกิจและสังคม น่าจะได้แก่ อาชีพครู แพทย์และวิศวกร จากการวิจัยของ นายวิบูลย์ สาครินทร์^๔ ปีการศึกษา ๒๕๑๐ ในหัวข้อเรื่อง

^๓E. Ginzberg, S.W. Ginzberg, S. Axelrad and J.L. Herma, "Occupational Choice in Values and Occupational Preferences of Junior High School Girls," By P.E. Persome, "The Personal and Guidance Journal. 44: 3, 254 - 257, November, 1965.

^๔วิบูลย์ สาครินทร์ "การสำรวจความต้องการศึกษาคือของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ของโรงเรียนสาธิต กรมการฝึกหัดครู จังหวัดพระนคร ปีการศึกษา ๒๕๑๐" วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๑๐

"การสำรวจความต้องการการศึกษาคือของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ของโรงเรียนสาธิต กรมการฝึกหัดครู จังหวัดพระนคร ปีการศึกษา ๒๕๑๐" พบว่า อาชีพที่นักเรียนปรารถนามากที่สุดในอนาคต คือ อาชีพ แพทย์ รองลงมา คือ ครู และจากสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันจะเห็นว่าประเทศไทยยังขาดแคลนแพทย์มาก นอกนั้นยังเกิดปัญหา "Brain Drain" คือ แพทย์ไทยจำนวนมากออกไปทำงานต่างประเทศ จำนวนแพทย์จึงไม่พอกับความต้องการของประเทศมากขึ้น อีกประการหนึ่งขณะนี้ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเศรษฐกิจรากฐานก็คืองานอาชีพ วิศวกร ช่างเทคนิค และช่างฝีมือเป็นกำลังสำคัญ แต่การที่จะพัฒนาทางเศรษฐกิจหรือการพัฒนาความเจริญด้านอื่น ๆ นั้น จำเป็นต้องอาศัยวิชา ความรู้ อันเป็นพื้นฐานของการเรียนทุกแขนงวิชา ซึ่งเรื่องนี้ก็เป็นปัญหาเกี่ยวกับจำนวนครู ดังจะพบว่าปัจจุบันจำนวนครูไม่พอกับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี ดังนั้นการที่จะพัฒนาการศึกษาของไทยในอนาคตให้มีประสิทธิภาพได้ จำเป็นจะต้องหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเสียก่อน คือ ผลิตครูให้พอกับความต้องการของประเทศ

เท่าที่กล่าวมาแล้ว พอจะแสดงให้เห็นว่า อาชีพที่ใฝ่ฝันในความสนใจของประชาชนโดยทั่วไป และเป็นกำลังสำคัญในอันที่จะช่วยเร่งรัดพัฒนาประเทศ ได้แก่ อาชีพครู แพทย์ และวิศวกร แต่ในประเทศไทยยังมีการวิจัย ค้นคว้า และให้ความสนใจเกี่ยวกับบุคลิกภาพของบุคคลในอาชีพต่าง ๆ น้อยมาก ทั้ง ๆ ที่การศึกษาบุคลิกภาพเป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจและสามารถคาดคะเนพฤติกรรมของบุคคลทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้^๖ ฉะนั้นผลการวิจัยด้านบุคลิก-

^๕สุกิจ นิมมานเหมินท์ "การศึกษาของประเทศไทยในอนาคต" ชาวประจักษ์วัน, หนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวัน, โรงพิมพ์ชัยฤทธิ, ๑๔ เมษายน ๒๕๑๒, หน้า ๑.

^๖Calvin S. Hall and Gardner Lindzey "The Nature of Personality: A Structure of Traits," Theory of Personality, John Wiley & Sons, Inc. United States of America, 1957, pp. 396.

ลักษณะที่ปรากฏในกลุ่มชนบางอาชีพ ซึ่งได้แก่ บุคคลในอาชีพ ครู แพทย์ และ วิศวกร นี้ย่อม จะช่วยให้ได้มีข้อเท็จจริงอันเชื่อถือได้เกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของบุคคลในอาชีพดังกล่าว อันจะ เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการแนะแนวทางเลือกวิชาเรียนให้เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของ นักเรียน นักศึกษาแต่ละคน สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสภาพการณ์ในปัจจุบัน และเป็น ผลดีต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาอาชีพ ตัวบุคคล และประเทศชาติได้มากขึ้น

ความมุ่งหมายทั่วไป

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจะศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกลักษณะ ๑๕ ด้าน ของบุคคลใน วิชาชีพครู แพทย์ และ วิศวกร ว่าจะมีความแตกต่าง คล้ายคลึงกัน ในบุคลิกลักษณะแต่ละด้านหรือไม่ เพียงใด

ความมุ่งหมายเฉพาะ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเฉพาะ ๕ ประการดังต่อไปนี้

๑. เพื่อเปรียบเทียบบุคลิกลักษณะ ๑๕ ด้าน ระหว่างครูชายและครูหญิง
๒. เพื่อเปรียบเทียบบุคลิกลักษณะ ๑๕ ด้าน ระหว่างแพทย์ชายและแพทย์หญิง
๓. เพื่อเปรียบเทียบบุคลิกลักษณะ ๑๕ ด้าน ระหว่างครูชายและแพทย์ชาย
๔. เพื่อเปรียบเทียบบุคลิกลักษณะ ๑๕ ด้าน ระหว่างครูหญิงและแพทย์หญิง
๕. เพื่อเปรียบเทียบบุคลิกลักษณะ ๑๕ ด้าน ระหว่างครู แพทย์ และ วิศวกร

ความเชื่อเบื้องต้น

๑. การวิจัยนี้ถือว่า แบบทดสอบ The Edwards Personal Preference Schedule สามารถวัดบุคลิกลักษณะ ๑๕ ด้านของบุคคลในอาชีพ ครู แพทย์ และ วิศวกร ได้ และไม่มีผลลำเอียงทางด้านวัฒนธรรม
๒. ผู้วิจัยเชื่อว่า ตัวแทนประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นตัวแทนได้เฉพาะในการวิจัย ครั้งนี้

คำจำกัดความ

บุคลิกลักษณะ หมายถึง ลักษณะของบุคลิภาพอันเป็นลักษณะทางใจ ประกอบด้วย ความต้องการ ๑๕ ด้าน และความต้องการนี้วัดได้โดยใช้แบบทดสอบ EPPS

คนบางกลุ่มอาชีพ หมายถึง บุคคลที่ประกอบวิชาชีพ ครู แพทย์ และวิศวกร โดยจำกัดคุณสมบัติดังนี้

๑. บุคคลในวิชาชีพ ครู แพทย์ และวิศวกร ที่เป็นสมาชิกของสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย แพทยสมาคมแห่งประเทศไทย และ วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ตามลำดับ
๒. เป็นบุคคลที่ในปัจจุบันประกอบอาชีพอยู่ในเขตจังหวัดพระนคร ธนบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

เนื่องจากผู้วิจัยมีเวลาจำกัด จึงไม่สามารถทำการวิจัยบุคลิกลักษณะทุกด้าน และของบุคคลในอาชีพทุกแขนงได้ จึงได้จำกัดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้คือ

๑. ศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะบุคคลในวิชาชีพ ครู แพทย์ และ วิศวกร ซึ่งเป็นสมาชิกสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย แพทยสมาคมแห่งประเทศไทย และ วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ตามลำดับ
๒. ศึกษาบุคลิกลักษณะเพียง ๑๕ ด้าน ของบุคคลในแต่ละอาชีพดังกล่าว
๓. การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้คำนึงถึงตัวแปรอื่น ๆ เช่น ในด้านความแตกต่างของอายุ ฐานะทางเศรษฐกิจ ประสบการณ์และความสำเร็จในการทำงาน หรือ ในด้านครอบครัว

การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แม้ในต่างประเทศ ก็มีผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของคนในอาชีพต่าง ๆ น้อยมาก ที่คล้ายคลึงกันมีดังนี้คือ

ค.ศ. ๑๙๕๗ Edwards^๖ ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของนักศึกษาชายและหญิง ตลอดจนความต้องการของบุคคลทั่ว ๆ ไป ที่มีอายุเกิน ๑๖ ปี ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากนักจิตวิทยาหลายคน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษานั้นเป็นนักศึกษาในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยหลายแห่งในสหรัฐอเมริกา มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๕๐๙ คน เป็นชาย ๗๖๐ คน และหญิง ๗๔๙ คน ส่วนบุคคลทั่ว ๆ ไปที่ไม่ใช่ศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น ๔๙๖๓ คน เป็นชาย ๔๐๓๑ คน และหญิง ๘๙๓๒ คน ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างทอมแบบทดสอบ EPPS ผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษาชายและหญิงมีความต้องการต่างกัน โดยนักศึกษาชายมีความต้องการมากกว่านักศึกษาหญิง ในด้านความสัมฤทธิ์ผล ึ่งตนเอง มีอำนาจเหนือคนอื่น คบเพื่อนต่างประเทศ และมีความต้องการก้าวร้าว แต่น้อยกว่าในด้านความต้องการยกย่องผู้อื่น ถูกไม่ตรีกับคนอื่น เข้าใจตนเองและคนอื่น ขอความช่วยเหลือ ขอมรับโทษ ให้ความช่วยเหลือ และความต้องการเปลี่ยนแปลง ส่วนบุคคลทั่ว ๆ ไปนั้น ผู้ชายมีความต้องการมากกว่าผู้หญิง ในด้านความสัมฤทธิ์ผล การแสดงออก ึ่งตนเอง มีอำนาจเหนือคนอื่น มีความอกทน คบเพื่อนต่างประเทศ และความต้องการก้าวร้าว แต่น้อยกว่าในด้านความต้องการยกย่องผู้อื่น ความเป็นระเบียบ ถูกไม่ตรีกับคนอื่น เข้าใจตนเองและผู้อื่น ขอความช่วยเหลือ ขอมรับโทษ ให้ความช่วยเหลือ และความต้องการเปลี่ยนแปลง

ค.ศ. ๑๙๕๘ Gebhart และ Hoyt^๗ ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของนักศึกษารชั้นปีที่หนึ่งซึ่งเป็นนักศึกษาจากคณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ จำนวน ๔๓๐ คน และนักศึกษาจากคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จำนวน ๓๑๐ คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยแคนซัส ในปี ค.ศ. ๑๙๕๖ - ๕๗ โดยให้นักศึกษาทอมแบบทดสอบสัมฤทธิ์ผล แล้วผู้วิจัยแบ่งนักศึกษาแต่ละคณะ

^๖Allen L. Edwards, Manuals, Edwards Personal Preference Schedule, The Psychological Corporation, New York, 1959, pp. 9 - 10.

^๗Cary G. Gebhart and Donald P. Hoyt, "Personality Needs of Under and Overachieving Freshmen," Journal of Applied Psychology, Vol. 42, No. 2, April, 1958, pp. 125-128.

เป็น ๓ กลุ่มตามระดับคะแนน คือผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า .๗ ถือว่าเป็นกลุ่มสัมฤทธิ์ผลต่ำ ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่า ๑.๓ ถือว่าเป็นกลุ่มสัมฤทธิ์ผลสูง และผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง .๗ - ๑.๓ ถือว่าเป็นกลุ่มที่สัมฤทธิ์ผลปานกลาง ในแต่ละกลุ่มยังแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ ประเภทที่ได้คะแนนสอบไล่ปลายภาคการศึกษาแรกสูงกว่าคะแนนสัมฤทธิ์ผล ถือว่าเป็นกลุ่มที่สัมฤทธิ์ผลสูงกว่าเป็นจริง (Overachievement) และประเภทที่ได้คะแนนสอบไล่ปลายภาคการศึกษาแรกต่ำกว่าคะแนนสัมฤทธิ์ผล ถือว่าเป็นกลุ่มที่สัมฤทธิ์ผลต่ำกว่าเป็นจริง (Underachievement) แล้วให้นักศึกษาทั้ง ๑๒ กลุ่มตอบแบบทดสอบ EPPS ผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษาที่สัมฤทธิ์ผลสูงกว่าเป็นจริงมีความต้องการมากกว่านักศึกษาที่สัมฤทธิ์ผลต่ำกว่าเป็นจริงในด้านความสัมฤทธิ์ผล ความเป็นระเบียบ เข้าใจตนเองและผู้อื่น และพึ่งตนเอง แต่่น้อยกว่าในด้านความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น ผูกมิตรกับคนอื่น และความต้องการเปลี่ยนแปลง ส่วนนักศึกษาที่ผลสัมฤทธิ์ผลสูง มีความต้องการมากกว่านักศึกษาที่สัมฤทธิ์ผลต่ำ ในด้านความต้องการสัมฤทธิ์ผล แสวงหาสิ่งตนเอง และมีอำนาจเหนือคนอื่น แต่่น้อยกว่าในด้านความต้องการยกย่องคนอื่น ความเป็นระเบียบ ยอมรับโทษ และช่วยเหลือผู้อื่น นอกจากนี้ นักศึกษาจากคณะวิศวกรรมศาสตร์ และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มีความต้องการมากกว่านักศึกษาจากคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ในด้านความต้องการอดทน แต่่น้อยกว่าในด้านความต้องการมีอำนาจเหนือคนอื่น

ค.ศ. ๑๙๕๘ Krug ได้ทำการวิจัยคล้ายกันกับการศึกษาของ Gebhart และ Hoyt โดยเปรียบเทียบความต้องการระหว่างนักศึกษาที่สัมฤทธิ์ผลสูงกว่าเป็นจริงและต่ำกว่าเป็นจริง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษารุ่นปีที่หนึ่งจากคณะวิศวกรรมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จำนวนทั้งสิ้น ๔๑๑ คน ซึ่งกำลังศึกษาที่ Carnegie Institute of Technology นักศึกษาเหล่านี้สอบแบบทดสอบสัมฤทธิ์ผลและแบบทดสอบความถนัดทางคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยจำแนกออกเป็น ๖ กลุ่ม ตามระดับคะแนน

Robert E. Krug, "Over and Underachievement and the Edwards Personal Preference Schedule," Journal of Applied Psychology, Vol. 43, No. 2, April, 1959, pp. 133 - 136.

ที่ทำได้จากแบบทดสอบทั้งสอง คือกลุ่มที่สอบได้คะแนนสูง ปานกลาง และ ต่ำ ในแต่ละกลุ่มแบ่ง นักศึกษาออกเป็นอีก ๒ ประเภท คือ ประเภทที่สัมฤทธิ์ผลสูงกว่าเป็นจริง เป็นผู้ที่ได้คะแนนสอบได้ ปลายมีสูงกว่าคะแนนทดสอบทั้งสอง และประเภทที่สัมฤทธิ์ผลต่ำกว่าเป็นจริง เป็นผู้ที่ได้คะแนน สอบได้ต่ำกว่าคะแนนจากแบบทดสอบทั้ง ๒ แบบ นักศึกษาทั้งสิ้นจึงมี ๑๒ กลุ่ม ที่ตอบแบบทดสอบ ปรากฏว่านักศึกษาที่ถนัดในวิชาคณิตศาสตร์และสัมฤทธิ์ผลสูงกว่าเป็นจริงมีความต้องการมากกว่า นักศึกษาที่ถนัดวิชาคณิตศาสตร์ และสัมฤทธิ์ผลต่ำกว่าเป็นจริงในด้านความต้องการสัมฤทธิ์ผลและความ เป็นระเบียบ แต่น้อยกว่าในด้านความต้องการผูกมิตรกับคนอื่น ออทน และคบเพื่อนต่างเพศ ส่วน นักศึกษาที่สัมฤทธิ์ผลสูงกว่าเป็นจริงมีความต้องการมากกว่านักศึกษาที่สัมฤทธิ์ผลต่ำกว่าเป็นจริงในด้าน ความต้องการสัมฤทธิ์ผล นอกจากนั้น นักศึกษาที่มีความถนัดในวิชาคณิตศาสตร์ และนักศึกษาที่มีสัม- ฤทธิ์ผลสูง ปานกลาง และต่ำ มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ในด้านความต้องการยก- ของผู้อื่น ความเป็นระเบียบ มีอำนาจเหนือคนอื่น ขอมริบโทษ และคบเพื่อนต่างเพศ

ในปี ค.ศ. ๑๙๖๐ Dr. Jr. Sutherland Miller ได้วิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ของบุคลิกภาพที่มีต่ออาชีพ กลุ่มตัวอย่าง คือบุคคลในตำแหน่งหัวหน้าผู้ควบคุม เลขานุการแผนกธุรกิจและคนงานซึ่งอยู่ในสมาคม Y M C A ทั้งหมด เลือกสุ่มมากลุ่มละ ๕๐ คน ผู้วิจัยให้กลุ่มตัว- อยางตอบแบบทดสอบ M M P I และ E P P S ผลการวิจัยปรากฏว่า มีความแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญระหว่างบุคลิกภาพของคนใน ๓ กลุ่ม กล่าวคือ บุคลิกภาพเปลี่ยนไปตามชนิดของอาชีพที่ บุคคลกระทำอยู่

ค.ศ. ๑๙๖๔ Hamacheck และ Meri ได้ศึกษาเปรียบเทียบความต้องการของนัก เรียนฝึกหัดครูชายและหญิงในมหาวิทยาลัยมิชิแกน กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ นักเรียนฝึกหัดครู

Jr. Sutherland Miller, "The Relationship of Personality to Occupation, Setting and Function" Dissertation Abstract, Vol. 21, No.4, 1960, pp. 3518.

Don E. Hamacheck and Takako Meri, "Need Structure Personal Adjustment and Academic Self Concept of Beginning Educational Students", The Journal of Educational Research, Vol.58, No.4, December, 1964, pp.158-162.

จำนวนทั้งสิ้น ๒๘๖ คน เป็นนักเรียนฝึกหัดครูหญิงสาขาประถม ๙๙ คน สาขามัธยมศึกษา ๗๐ คน และนักเรียนฝึกหัดครูชายสาขามัธยมศึกษา ๕๘ คน ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างตามแบบทดสอบ EPPS ผลปรากฏว่า นักเรียนฝึกหัดครูชายสาขามัธยมศึกษา มีความต้องการเข้าใจตนเองและคนอื่นมากกว่านักศึกษาคณะวิชาอื่น ๆ ส่วนนักเรียนฝึกหัดครูหญิงสาขาประถม มีความต้องการมากกว่านักศึกษาคณะวิชาอื่น ๆ ในด้านการผูกไมตรีกับคนอื่น ๆ การเข้าใจตนเองและคนอื่น ๆ การขอความช่วยเหลือ ยอมรับโทษ และความต้องการเปลี่ยนแปลง แต่น้อยกว่าในด้านความต้องการสัมฤทธิผล ทั้งตนเอง มีอำนาจเหนือผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่นและความต้องการก้าวร้าว นอกจากนี้ นักเรียนฝึกหัดครูหญิงสาขามัธยมศึกษา มีความต้องการคบเพื่อนต่างเพศน้อยกว่านักศึกษาคณะวิชาอื่น ๆ อีกด้วย สำหรับนักเรียนฝึกหัดครูชาย มีความต้องการมากกว่านักศึกษาคณะวิชาอื่น ๆ ในด้านความสัมฤทธิผล ทั้งตนเอง มีอำนาจเหนือคนอื่น และความต้องการก้าวร้าว แต่น้อยกว่าในด้านความต้อการยกย่องผู้อื่น ผูกไมตรีกับคนอื่น ขอความช่วยเหลือ ยอมรับโทษ ช่วยเหลือผู้อื่น และความต้องการเปลี่ยนแปลง นักเรียนฝึกหัดครูหญิง มีความต้องการน้อยกว่านักศึกษาหญิงคณะวิชาอื่น ๆ เกือบทั้งหมด ยกเว้นความต้องการคบเพื่อนต่างเพศ ผลการวิจัยยังแสดงว่านักเรียนฝึกหัดครูหญิงมีความต้องการมากกว่านักเรียนฝึกหัดครูชาย ในด้านความต้อการผูกไมตรีกับคนอื่น ขอความช่วยเหลือ ช่วยเหลือผู้อื่น และความต้องการเปลี่ยนแปลง แต่น้อยกว่าในด้านความต้อการมีอำนาจเหนือคนอื่น ความต้อการก้าวร้าว และความต้องการทั้งตนเอง เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มทดลองทั้ง ๑ กลุ่มนี้ไม่แตกต่างกันในด้านความต้อการคบเพื่อนต่างเพศ

ก.ศ. ๑๘๖๓ Coedy และ Hinely^{๑๑} ได้ศึกษาเปรียบเทียบความต้องการของกลุ่มนักเรียนฝึกหัดครูจากมหาวิทยาลัย North Texas ที่ขอมมีอำนาจเหนือคนอื่น (Dominating Group) กับกลุ่มที่ยอมตามคนอื่น (Submissive Group) อาจารย์ที่ปรึกษาของนักเรียนชั้นปีที่

^{๑๑} Ben E. Coedy and Reginald T. Hinely, "A Validity of Selected EPPS Subscales for Determining Need Structure of Dominating and Submissive Students Teachers," The Journal of Educational Research, Vol. 61. No. 2, October, 1967, pp. 59 - 61.

๒ เป็นผู้เลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ประสบการณ์ของตนเองกับนักเรียนเหล่านั้นเป็นเกณฑ์ จำนวนนักเรียนชั้นปีที่ ๒ มี ๑๓๘ คน เลือกมาได้ ๓๔ คน เป็นกลุ่มที่ชอบใช้อ่านาจ ๑๔ คน และกลุ่มที่ยอมรับคนอื่น ๑๔ คน ผู้วิจัยขอให้นักเรียนเหล่านี้ตอบแบบทดสอบ EPPS ปรากฏผลว่า นักเรียนที่ชอบใช้อ่านาจ มีความต้องการมากกว่านักเรียนที่ยอมรับคนอื่นในด้านการพึ่งตนเอง มีอำนาจเหนือคนอื่น และความต้องการก้าวร้าว แต่น้อยกว่าในด้านความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น และยอมรับโทษ

ในปี ค.ศ. ๑๙๖๗ Reemich^{๑๒} ได้ศึกษาเปรียบเทียบความต้องการของนักแนะแนวชายหญิงและบุคคลทั่วไป ผู้วิจัยขอให้แก่นแนะแนวที่ทำงานในสถาบันที่วิทยาลัยซานดิเอโก จำนวนทั้งสิ้น ๕๕ คน เป็นชาย ๓๔ คน และหญิง ๒๐ คน ตอบแบบทดสอบ EPPS แล้วนำผลไปเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างอีก ๒ กลุ่ม ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลทั่วไป ที่มีอายุเกิน ๑๖ ปี ทั้งชายและหญิง ผลการศึกษาปรากฏว่าแก่นแนะแนวชายมีความต้องการมากกว่าบุคคลทั่วไปในเพศเดียวกัน ในด้านความต้องการแสดงออก เข้าใจตนเองและคนอื่น มีอำนาจเหนือคนอื่น คนเพื่อนต่างเพศ และความต้องการเปลี่ยนแปลง แต่น้อยกว่าในด้านความต้องการเป็นระเบียบ ขอความช่วยเหลือ ยอมรับโทษช่วยเหลือผู้อื่น อคติ และความต้องการก้าวร้าว ส่วนแก่นแนะแนวหญิงมีความต้องการมากกว่าแก่นแนะแนวชาย ในด้านความต้องการเปลี่ยนแปลง แต่น้อยกว่าในด้านความต้องการสัมฤทธิ์ผล และมีอำนาจเหนือคนอื่นในด้านการสัมฤทธิ์ผล และมีอำนาจเหนือคนอื่น นอกจากนั้นแก่นแนะแนวหญิงยังมีความต้องการมากกว่าบุคคลทั่วไป ในเพศเดียวกันในด้านการแสดงออก เข้าใจตนเองและคนอื่น มีอำนาจเหนือคนอื่น เปลี่ยนแปลง และคนเพื่อนต่างเพศ แต่น้อยกว่าในด้านความต้องการเป็นระเบียบ ขอความช่วยเหลือ ยอมรับโทษ และให้ความช่วยเหลือ

^{๑๒} Herman Reemich, "The Need Structure of Public", The Journal of Educational Research, Vol. 61, No. 1, September, 1967, pp. 24 - 26.

ในประเทศไทย มีผู้วิจัยเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของคนอาชีพต่าง ๆ เท่าที่พบ มีต่อไปนี้ คือ

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ นางสาว สายหยุด อุทัยศรี^{๑๓} ได้ทำวิจัยเรื่อง "บุคลิกภาพของครูใหญ่ในทัศนะครุณ้อยสตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครและธนบุรี" โดยใช้แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเอง ผลปรากฏดังนี้คือ บุคลิกภาพที่สำคัญและดีเด่นของครูใหญ่ในสายตาของครุณ้อยสตรี คือ จะต้องมึลักษณะความเป็นผู้นำ เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ มนุษยธรรม ลักษณะนิสัย สมรรถภาพ ลักษณะภายนอก และอันดับสุดท้าย คือ ค่านิยมครวั

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ นาย ทองอยู่ กัลยา^{๑๔} ได้ทำวิจัยเรื่อง "บุคลิกภาพของครูใหญ่ในทัศนะครุณ้อยชาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครและธนบุรี" โดยใช้แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเอง จำนวนประชากรทั้งสิ้น ๒๑๔ คน เป็นครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ ที่เชื่อถือได้ทั้งหมด ๑๔ โรงเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า บุคลิกภาพอันเป็นลักษณะดีเด่นของครูใหญ่ในทัศนะครุณ้อยชาย คือ จะต้องมึลักษณะความเป็นผู้นำเด่นกว่าอย่างอื่น รองลงมาคือ ลักษณะนิสัย ลักษณะภายนอก มนุษยธรรม สมรรถภาพ และครวมครวัเป็นลำดับสุดท้าย

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ นางสมทรง สุวรรณเลิศ นางสาวละเอียศ ชูประยูร นางสาวสุนา ศิริสวัสดิ์ และนางสาววิภา ปฎิกานนท์^{๑๕} ได้ศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของคนทีเคิมโตมาใน

^{๑๓}สายหยุด อุทัยศรี "บุคลิกภาพของครูใหญ่ในทัศนะครุณ้อยสตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครและธนบุรี" วิทยานพนธ์ปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๐๖

^{๑๔}ทองอยู่ กัลยา "บุคลิกภาพของครูใหญ่ในทัศนะครุณ้อยชายในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครและธนบุรี" วิทยานพนธ์ปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๐๗

^{๑๕}สมทรง สุวรรณเลิศ, ละเอียศ ชูประยูร, สุนา ศิริสวัสดิ์, วิภา ปฎิกานนท์" การศึกษาเรื่องการทดสอบ The Mandsley Personality Inventory ในนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาและมหาวิทยาลัย, รายงาน, พ.ศ. ๒๕๑๐

วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมตะวันตกว่าจะมีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงไร เกี่ยวกับด้าน Extraversion-Introversion และ Neuroticism - Stability กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ นักเรียนฝึกหัดครูและนักศึกษาแพทย์ กลุ่มละ ๓๐๐ คน เป็นชาย ๑๕๐ คน หญิง ๑๕๐ คน ในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ และนักเรียนฝึกหัดครู ส่วนกลุ่มนักศึกษาแพทย์เป็นชาย ๑๕๕ คน หญิง ๑๐๕ คน ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบทดสอบ M P I (Mandsley Personality Inventory) ซึ่งสร้างขึ้นโดย H.J. Eysenck ผลการวิจัย ปรากฏว่า จากการเปรียบเทียบระหว่างผลที่ได้จากคนไทยทั้ง ๓ กลุ่ม กับมาตรฐาน (norm) ของกลุ่มชาวอเมริกัน และชาวอังกฤษ ที่ H.J. Eysenck ได้ทำไว้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างของคนไทย ได้คะแนนต่ำกว่ากลุ่มนักศึกษาชาวอเมริกัน แต่ใกล้เคียงกับมาตรฐาน (norm) ของกลุ่มชาวอังกฤษในด้าน Extraversion Scale แต่ในด้าน Neuroticism Scale คะแนนของคนไทยสูงกว่าทั้งกลุ่มชาวอเมริกันและชาวอังกฤษ